Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 16. novembra 2023 [1]

Vec C-654/22

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen & Leefmilieu
proti
Triferto Belgium NV

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent (Súd prvej inštancie pre Východné Flámsko, oddelenie Gent, civilná komora, Belgicko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (ES) č. 1907/2006 – Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií – REACH – Pôsobnosť – Výnimka pre látky podliehajúce colnému dohľadu – Povinnosť registrácie – Dovozca – Dovoz – Osoba podliehajúca registračnej povinnosti“

I. Úvod

1. Mnohí spotrebitelia sa s močovinou stretávajú vo forme potrebnej zložky do dieselových vozidiel s názvom AdBlue [2]. Toto použitie znižuje uvoľňovanie oxidov dusíka. Existuje však mnoho ďalších použití tejto látky, napríklad v poľnohospodárstve alebo vo farmácii a kozmetickom priemysle („urea“). V Únii sa jej preto ročne vyrobí alebo dovezie viac ako 10 miliónov ton.

2. Nie sú známe žiadne osobitné riziká. [3] Napriek tomu musia dovozcovia túto látku pri dovoze zaregistrovať v Európskej chemickej agentúre (ECHA) podľa nariadenia REACH [4]. V tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania je preto potrebné objasniť, či sa za dovozcu má považovať podnik, ktorý objednal močovinu v tretej krajine, a preto sa na neho vzťahuje táto povinnosť, alebo ju môžu prevziať aj iné osoby než objednávateľ tým, že dovoz organizujú.

[1] Jazyk prednesu: nemčina.

[2] Toto označenie je chránené ochrannými známkami 003945938, 008526717 a W01042880 Verband der deutschen Automobilindustrie (Zväz nemeckého automobilového priemyslu).

[3] ECHA, Substance Infocard Urea [Infokarta o látke močovina], https://www.echa.europa.eu/de/substance-information/-/substanceinfo/100.000.286.

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 2006, s. 1); relevantné je znenie vyplývajúce z nariadenia Komisie (EÚ) 2019/957 z 11. júna 2019 (Ú. v. EÚ L 154, 2019, s. 37).

II. Právny rámec

3. Cieľ a hlavné zásady nariadenia REACH vyplývajú z článku 1:

„1. Účelom tohto nariadenia je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí a životného prostredia, vrátane podpory rozvoja alternatívnych metód posúdenia nebezpečnosti látok ako aj voľný pohyb látok na vnútornom trhu, a zároveň zlepšovať konkurencieschopnosť a inovácie.

2. …

3. Toto nariadenie vychádza zo zásady, že je povinnosťou výrobcov, dovozcov a následných užívateľov zabezpečiť, že vyrábajú, uvádzajú na trh alebo používajú také látky, ktoré nemajú nepriaznivé účinky na zdravie ľudí alebo životné prostredie. Jeho ustanovenia sú založené na princípe obozretnosti.“

4. Podľa článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH sa nariadenie neuplatňuje na „látky ako také, látky v zmesi alebo vo výrobku, ktoré podliehajú colnému dohľadu, za predpokladu, že nebudú upravené alebo spracované, a ktoré sú dočasne uskladnené, alebo sú v slobodnom pásme, alebo v slobodnom sklade na účely spätného vývozu alebo tranzitu.“

5. V odôvodnení 10 nariadenia REACH sa táto výnimka vysvetľuje takto:

„Látky patriace pod colný dohľad, ktoré sú dočasne uskladnené v bezcolných pásmach alebo colných skladoch na účely /ďalšieho vývozu alebo pri tranzite, sa v zmysle tohto nariadenia nepoužívajú, a preto by mali byť vylúčené z rozsahu jeho pôsobnosti. …“

6. V článku 3 bodoch 10 až 13 nariadenia REACH sú vymedzené rôzne pojmy:

„10. dovoz: je fyzické uvedenie na colné územie Spoločenstva;

11. dovozca: je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Spoločenstve, ktorá je zodpovedná za dovoz;

12. uvedenie na trh: je dodávanie alebo sprístupnenie tretej strane, za úhradu alebo bezplatne. Dovoz sa považuje za uvedenie na trh;

13 následný užívateľ: je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Spoločenstve iná ako výrobca alebo dovozca, ktorá používa látku buď ako takú, alebo v zmesi počas svojich priemyselných alebo odborných činností. Distribútor alebo spotrebiteľ nie je následným užívateľom. Opätovný dovozca s výnimkou udelenou podľa článku 2 ods. 7 písm. c) sa považuje za následného užívateľa.“

7. Článok 5 nariadenia REACH upravuje dôsledky chýbajúcej registrácie:

„S výhradou článkov 6, 7, 21 a 23 sa látky ako také, látky v zmesiach alebo vo výrobkoch v Spoločenstve nesmú vyrábať ani uvádzať na trh, pokiaľ neboli registrované v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto hlavy, ak sa to požaduje.“

8. V článku 6 ods. 1 nariadenia REACH sa stanovuje povinnosť registrácie:

„S výnimkou prípadov, keď toto nariadenie ustanovuje inak, každý výrobca alebo každý dovozca dovážajúci látku ako takú alebo v jednom, alebo viacerých zmesiach v množstvách 1 tona a viac ročne predloží agentúre žiadosť o registráciu.“

9. Funkcia tejto registračnej povinnosti vyplýva z odôvodnení 16, 17 a 19 nariadenia REACH:

„(16) Toto nariadenie ustanovuje osobitné povinnosti výrobcov, dovozcov a následných užívateľov látok ako takých, látok v zmesiach a vo výrobkoch. Toto nariadenie vychádza zo zásady, že priemyselné odvetvie by malo vyrábať, dovážať alebo používať látky alebo ich uvádzať na trh s takou zodpovednosťou a starostlivosťou, akú možno požadovať na zabezpečenie toho, aby za reálne predpokladateľných podmienok nemali nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a životné prostredie.

(17) Mali by sa zhromažďovať všetky dostupné a dôležité informácie o látkach ako takých, látkach v zmesiach a vo výrobkoch, ktoré napomôžu identifikovať ich nebezpečné vlastnosti a v dodávateľskom reťazci by sa mali podľa reálnych potrieb systematicky poskytovať odporúčania týkajúce sa opatrení na manažment rizík na predchádzanie nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a životné prostredie. …

…

(19) Preto by sa v ustanoveniach o registrácii malo vyžadovať od výrobcov a dovozcov, aby vypracovali údaje o látkach, ktoré vyrábajú alebo dovážajú, aby tieto údaje používali na hodnotenie rizík súvisiacich s týmito látkami a aby vytvorili a odporučili príslušné opatrenia na manažment rizík. S cieľom zabezpečiť skutočné splnenie týchto povinností, ako aj z dôvodov transparentnosti, by sa od nich pri registrácii malo vyžadovať, aby agentúre predložili dokumentáciu obsahujúcu všetky tieto informácie. Registrovaným látkam by sa mal umožniť obeh na vnútornom trhu.“

10. Článok 7 nariadenia REACH upravuje registráciu a oznamovanie látok vo výrobkoch, článok 8 vymenovanie výhradných zástupcov výrobcu mimo Únie. Ak bol takýto zástupca vymenovaný, dovozcovia výrobkov výrobcu sa považujú za následných užívateľov, ktorí nemajú registračnú povinnosť.

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

11. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z ďalších informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom na žiadosť Súdneho dvora vyplýva nasledovný skutkový stav.

12. Spoločnosť Transvostok Group Limited (pravdepodobne so sídlom na Cypre) naložila 3. júla 2019 v prístave Kavkaz na čiernomorskom pobreží Ruska na plavidlo MV „HC SVEA KIM“ celkovo 7 873,167 tony močoviny na účet spoločností Dreymoor Fertilizers Overseas PTE LTD (so sídlom v Singapure) a spoločnosti Belor-Eurofert GmbH (so sídlom v Bambergu, Nemecko). Pôvodne močovinu vyrobil podnik v meste Mary v Turkménsku.

13. Spoločnosť NV Triferto Belgium (so sídlom v Gente, Belgicko) (ďalej len „Triferto“) si 7. júla 2019 objednala od spoločnosti Dreymoor celkovo 4 000 ton močoviny na základe CFR Ghent (Incoterms 2010). Incoterms je skratka pre „International Commercial Terms“ (medzinárodné obchodné podmienky). Jednou z týchto doložiek je CFR, čo znamená „cost and freight“ (náklady a prepravné). Znamená to, že predávajúci znáša náklady na prepravu, ale nie riziko straty tovaru počas prepravy. Miestom dodania podľa tejto zmluvy je Gent.

14. Belor doviezla náklad močoviny do Európskej únie v mene spoločnosti Dreymoor do colného skladu v Gente 9. augusta 2019. Belor tam poverila ďalšie spoločnosti vykonávaním rôznych úloh súvisiacich s vykládkou a skladovaním nákladu. Belor predtým zaregistrovala močovinu v agentúre ECHA ako dovozca v zmysle článku 6 ods. 1 nariadenia REACH. Taktiež predložila colnú deklaráciu pre túto látku.

15. Triferto po prvom nákupe a vyzdvihnutí tovaru nakúpila a objednala ďalších 700 ton 21. augusta 2019 a ďalších 1 176,173 tony 26. augusta 2019 z tejto dodávky podľa doložky CIF Ghent (Incoterms 2010). Skratka CIF znamená „cost, insurance and freight“ (náklady, poistenie a preprava) a znamená, že predávajúci znáša nielen náklady na dopravu, ale tovar aj poisťuje.

16. Počas kontroly 11. februára 2020 Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu (ďalej len „Federálna verejná služba pre verejné zdravie, bezpečnosť potravinového reťazca a životné prostredie“, ďalej len: „FOD Volksgezondheid“) zistil, že Triferto nadobudla uvedené množstvá močoviny od spoločnosti Dreymoor v roku 2019.

17. Medzi spoločnosťami Dreymoor a Belor existuje zmluva, v ktorej Belor potvrdzuje, že je zodpovedná za fyzický dovoz močoviny 46 % do Európskej únie plavidlom MV „HC SVEA KIM“ „v súlade so smernicami REACH“.

18. FOD Volksgezondheid však zastáva názor, že nie Belor, ale Triferto by sa mala považovať za dovozcu v zmysle článku 6 v spojení s článkom 3 nariadenia REACH. Preto mala močovinu zaregistrovať, čo neurobila. FOD Volksgezondheid preto uložil spoločnosti Triferto pokutu vo výške 32 856,00 eura.

19. FOD Volksgezondheid a Triferto sa spoločne odvolali na Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent (Súd prvej inštancie pre Východné Flámsko, oddelenie Gent, civilná komora, Belgicko), aby preskúmal zákonnosť pokuty.

20. Rechtbank [Súd prvej inštancie] preto predkladá Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 6 ods. 1, ako aj článok 3 body 10 a 11 nariadenia REACH vykladať v tom zmysle, že na osobu, ktorá objedná, respektíve nakúpi látku od výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, sa vzťahuje registračná povinnosť, hoci všetky formality v súvislosti s fyzickým uvedením na colné územie Únie boli v skutočnosti vybavené treťou stranou, ktorá aj výslovne potvrdila, že je za to zodpovedná?

Je pre odpoveď na túto otázku dôležité zistiť, či množstvo, ktoré je objednané, resp. nakúpené, je len časťou (aj keď ide o viac ako tonu) väčšieho nákladu rovnakej látky toho istého výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, ktorá je na colné územie Únie fyzicky uvedená touto treťou stranou, aby tu bola skladovaná v colnom sklade?

2. Má sa článok 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH vykladať v tom zmysle, že aj látky, ktoré sú (prostredníctvom prepustenia do colného režimu J – kód 71 00 v kolónke 37 jednotného colného dokladu) skladované v colnom sklade, nepatria do pôsobnosti nariadenia REACH, pokiaľ neskôr neopustili sklad a neboli prepustené do iného colného režimu (napríklad prepustenie do voľného obehu)?

   Ak áno: Má sa článok 6 ods. 1, ako aj článok 3 body 10 a 11 nariadenia REACH vykladať v tom zmysle, že registračná povinnosť sa v tomto prípade týka osoby, ktorá látku priamo kúpila mimo Únie a žiada o jej dodanie (bez toho, aby túto látku predtým fyzicky uviedla na colné územie Únie), aj keď látka už bola predtým registrovaná treťou stranou, ktorá látku predtým fyzicky uviedla na colné územie Únie?“

21. Triferto, Belgické kráľovstvo a Európska komisia predložili písomné pripomienky a zúčastnili sa na ústnom pojednávaní 12. októbra 2023.

IV. Právne posúdenie

22. Prostredníctvom prvej otázky a druhej časti druhej otázky sa Rechtbank (Súd prvej inštancie) snaží zistiť, kto sa má v zmysle článku 6 ods. 1 a článku 3 bodu 10 nariadenia REACH považovať za dovozcu určitého množstva látky, ktorý ju musí zaregistrovať v agentúre ECHA. Na objasnenie tejto otázky je užitočné najprv preskúmať prvú časť druhej otázky, ktorej cieľom je zistiť, v akom čase bolo predmetné množstvo látky dovezené do Únie.

A. Okamih dovozu

23. Prvou časťou druhej otázky sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či látky, ktoré sú uskladnené (prepustením do colného režimu J – kód 71 00 v kolónke 37 jednotného colného dokladu) v colnom sklade, nespadajú do pôsobnosti nariadenia REACH, kým nie sú neskôr premiestnené zo skladu a prepustené do iného colného režimu (napríklad prepustenie do voľného obehu).

24. Môže sa zdať prekvapujúce, že táto otázka sa týka colných režimov, ale vychádza to z článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH, ktorý vylučuje uplatňovanie nariadenia na látky podliehajúce určitým colným režimom.

25. Ak sa v tomto prípade mala uplatniť táto výnimka, močovina by bola najprv fyzicky uvedená na colné územie Únie, ale ešte by nebola dovezená v zmysle článku 3 bodu 10 nariadenia REACH, keďže uplatňovanie nariadenia, a teda aj tejto definície, bolo vylúčené článkom 2 ods. 1 písm. b).

26. Z praktického hľadiska má teda táto otázka objasniť, či bolo predmetné množstvo látky dovezené až v čase, keď bolo odovzdané spoločnosti Triferto, alebo už v čase, keď ho Belor prvýkrát uviedla na colné územie Únie a uskladnila v colnom sklade.

27. V článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH sa stanovuje, že nariadenie sa nevzťahuje na látky, „ktoré podliehajú colnému dohľadu, za predpokladu, že nebudú upravené alebo spracované, a ktoré sú dočasne uskladnené, alebo sú v slobodnom pásme, alebo v slobodnom sklade na účely spätného vývozu alebo tranzitu“.

28. Táto výnimka z nariadenia REACH sa vzťahuje na látky, ktoré podliehajú colnému dohľadu. Vo veci samej sa to dá predpokladať, keďže močovina bola podľa prejudiciálnej otázky uskladnená v colnom sklade prostredníctvom prepustenia do colného režimu J – kód 71 00 v kolónke 37 jednotného colného dokladu.

29. Oslobodenie sa však uplatňuje len vtedy, ak je po prvé splnená negatívna podmienka, že daná látka nebude upravená, ani spracovaná, a po druhé, ak podlieha jednému z troch osobitných colných režimov.

30. Návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadny dôkaz o upravení alebo spracovaní predtým, ako bola močovina odovzdaná spoločnosti Triferto. Preto sa musí predpokladať, že negatívna podmienka bola vo veci samej splnená.

31. Na rozdiel od názoru Belgicka však nebola splnená druhá podmienka, a to uplatnenie jedného z troch osobitných colných režimov.

32. Podľa prejudiciálnej otázky bola močovina uskladnená v colnom sklade tak, že bola prepustená do colného režimu J – kód 71 00 v kolónke 37 jednotného colného dokladu. To potvrdzuje aj kód 71 00 v kolónke 37 jednotného colného dokladu. Uvádza, že tovar bol umiestnený do colného režimu colné uskladňovanie (71) a nepodliehal predtým žiadnemu colnému režimu (00). [5]

33. Skladovanie v colnom sklade je upravené v hlave VII kapitole 3 oddiele 2 colného kódexu [6] (články 240 až 242). Ide o osobitný colný režim. Nie je však jedným z troch osobitných colných režimov uvedených v článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH.

34. Dočasné uskladnenie tovaru podľa článku 5 bodov 11 a 17 a článkov 144 až 152 colného kódexu je prvým osobitným colným režimom uvedeným v článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH. Ide o alternatívu k prepusteniu tovaru do colného režimu, t. j. aj k uskladneniu v colnom sklade.

35. Druhým colným režimom uvedeným v článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH je skladovanie v slobodnom pásme na účely spätného vývozu. Hoci je veľmi podobný skladovaniu v colnom sklade, je upravený v inom oddiele kapitoly 3 hlavy VII colného kódexu, konkrétne v oddiele 3 (články 243 až 249, pozri tiež článok 5 bod 14, ale nie článok 270). Obe formy uskladnenia sú osobitnými colnými režimami. Vzájomne sa preto vylučujú.

36. Skladovanie v slobodnom sklade, ktoré sa tiež uvádza v článku 2 ods. 1 písm. b) a odôvodnení 10 nariadenia REACH, sa v starom colnom kódexe [7] platnom v čase prijatia nariadenia REACH ešte riadilo rovnakým režimom ako skladovanie v slobodnom pásme, ale

[5] Pozri delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2016/341 zo 17. decembra 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013, pokiaľ ide o prechodné pravidlá pre určité ustanovenia Colného kódexu Únie, keď príslušné elektronické systémy ešte nie sú funkčné, a ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2015/2446 (Ú. v. EÚ L 69, 2016, s. 1), najmä príloha D1.

[6] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 2013, s. 1), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/632 zo 17. apríla 2019 (Ú. v. EÚ L 111, 2019, s. 54).

[7] Články 166 až 181 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 648/2005 z 13. apríla 2005 (Ú. v. EÚ L 117, 2005, s. 13).

v súčasnosti sa už slobodný sklad neustanovuje. Predovšetkým sa slobodný sklad nesmie stotožňovať s colným skladom, ktorý bol už ustanovený aj v starom colnom kódexe a podliehal tam iným režimom ako slobodný sklad.

37. V nemeckom znení článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH sa tretí osobitný colný režim označuje ako „tranzit“. Tento pojem sa však v colnom kódexe [v nemeckej verzii] nenachádza. Naopak v anglickej a francúzskej verzii článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH sa v príslušných jazykových zneniach používa pojem „transit“, ktorý je ustanovený v colnom kódexe. V nemeckej verzii colného kódexu sa tento pojem označuje ako „Versand“. Použitie pojmu „Transitverkehr“ v nemeckej verzii je preto podľa môjho názoru založené na chybe v preklade.

38. Tranzit zahŕňa ako alternatívu k skladovaniu aj iné osobitné colné režimy upravené v kapitole 2 hlavy VII colného kódexu, ktoré preto vylučujú aj uskladnenie v colnom sklade.

39. Stručne povedané, látky skladované v colnom sklade nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH, pretože nepodliehajú žiadnemu z osobitných colných režimov uvedených v tomto ustanovení. Nariadenie sa teda vzťahuje na takéto látky. V dôsledku toho sú už dovezené na colné územie Únie v zmysle definície v článku 3 bodu 10 v okamihu, keď sú fyzicky uvedené na colné územie Únie, a už pred týmto okamihom si vyžadujú registráciu v agentúre ECHA.

40. Tento záver je v súlade s cieľom výnimky podľa článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH. Cieľom nariadenia REACH totiž nie je regulovať vývoz látok, ale len zabezpečiť voľný pohyb tovaru a vysokú mieru ochrany na vnútornom trhu. [8] V tomto rámci by výrobcovia, dovozcovia a následní užívatelia látok mali podľa odôvodnenia 16 vyrábať, dovážať, používať alebo uvádzať na trh látky s takou zodpovednosťou a starostlivosťou, akú možno požadovať na zabezpečenie toho, aby za reálne predpokladateľných podmienok nemali nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a životné prostredie.

41. Cieľom článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH je preto vyňať tovar z požiadaviek nariadenia REACH, ak – ako v prípade troch uvedených colných režimov – možno predpokladať, že sa v Únii nachádza len dočasne bez ďalšej úpravy alebo spracovania. Ako sa uvádza v odôvodnení 10, takéto látky sa nepoužívajú v zmysle nariadenia REACH. V tomto prípade je nepravdepodobné, že by sa riziká spojené s príslušnými látkami v Únii prejavili. Veľmi nebezpečné látky však môžu podliehať osobitným predpisom. [9]

42. Na druhej strane, ak sa látka upravuje alebo sa spracováva v Únii, musí sa uplatňovať nariadenie REACH, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň ochrany v Únii. V tomto prípade sa totiž musia prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa riziká spojené s látkou počas úpravy alebo spracovania neprejavili. Na druhej strane to, či látka alebo výrobky z nej vyrobené podliehajú colným režimom zameraným na následný vývoz, nie je pre riešenie tohto rizika relevantné.

43. Odpoveď na prvú časť druhej otázky teda znie, že výnimka uvedená v článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH sa uplatňuje len vtedy, ak sa na príslušné látky vzťahuje jeden z osobitných colných režimov uvedených v tomto ustanovení, a to dočasné uskladnenie (článok 5 body 11

[8] Pozri rozsudok z 27. apríla 2017, Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2017:315, najmä bod 43).

[9] Pozri napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 649/2012 zo 4. júla 2012 o vývoze a dovoze nebezpečných chemikálií (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 60).

a 17, ako aj články 144 až 152 colného kódexu), skladovanie v slobodnom pásme na účely spätného vývozu (článok 5 bod 14, ako aj články 243 až 249, ale nie článok 270 colného kódexu) alebo tranzit (články 226 až 236 colného kódexu), a nebudú tam upravené alebo spracované.

B. Určenie dovozcu

44. Teraz je potrebné preskúmať, či osoba, ktorá si objedná alebo kúpi určité množstvo látky od výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, sa má považovať za jej dovozcu v zmysle článku 6 ods. 1 a článku 3 bodu 10 nariadenia REACH, ktorý musí túto látku zaregistrovať v agentúre ECHA.

45. Dovoz látky sa považuje za uvedenie na trh podľa článku 3 bodu 12 nariadenia REACH. Keďže podľa článku 5 sa látka môže uviesť na trh len vtedy, ak bola zaregistrovaná, môže sa preto dovážať až po registrácii. V článku 21 ods. 1 sa dokonca stanovuje, že dovoz je povolený len vtedy, ak agentúra ECHA nevznesie námietky proti nedostatkom v žiadosti o registráciu do troch týždňov od registrácie.

46. Kto je však povinný vykonať registráciu? Podľa článku 6 ods. 1 nariadenia REACH dovozca, ktorý dováža látku v množstve jedna tona a viac ročne, predloží agentúre ECHA žiadosť o registráciu. V článku 3 bode 11 sa dovozca definuje ako akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Únii, ktorá je zodpovedná za dovoz. Dovoz je zasa podľa článku 3 bodu 10 fyzické uvedenie na colné územie Únie.

47. V prípade dovozu látok teda povinnosť registrácie závisí od toho, kto je *zodpovedný za* fyzické uvedenie na colné územie Únie.

48. Podľa všeobecného zmyslu slova si možno predstaviť množstvo zodpovedných osôb. Ak sa neuplatňuje výnimka podľa článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia REACH, priamu zodpovednosť za fyzické uvedenie nesie posádka, najmä kapitán plavidla MV „HC SVEA KIM“, ako aj prepravná spoločnosť. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že látku do Európskej únie doviezla Belor, t. j. pravdepodobne poverila prepravnú spoločnosť a dohliadala na ňu. Táto spoločnosť preto môže byť tiež zodpovedná za dovoz. Belor však koná v mene spoločnosti Dreymoor, ktorá by preto tiež mohla byť sama zodpovedná. Keďže tento mandát je aspoň čiastočne založený na skutočnosti, že Triferto už kúpila a objednala veľkú časť zásielky, mohla by byť tiež zodpovedná.

49. Cieľom článku 3 bodu 11 a článku 6 nariadenia REACH – na rozdiel napr. od trestného práva – však nie je identifikovať všetky zodpovedné osoby a sankcionovať ich podľa podielu na trestnom čine. Podľa odôvodnenia 17 je cieľom skôr zabezpečiť, aby sa zhromaždili všetky dostupné relevantné informácie o látkach, ktoré napomôžu identifikovať ich nebezpečné vlastnosti. S cieľom primerane rozdeliť bremeno poskytovania týchto informácií medzi používateľov látky je potrebné zaregistrovať každé množstvo látky, ktoré sa v Únii vyrobí alebo sa do nej dovezie. Preto je potrebné, ale aj postačujúce, aby príslušné množstvo látky zaregistrovala jedna osoba.

50. Nariadenie REACH a najmä článok 3 bod 11 však neposkytujú dostatočnú odpoveď na identifikáciu tejto osoby, pretože pojem „zodpovedná“, ako je uvedené v bode 48 vyššie, je priveľmi široký. Je pravda, že okruh zodpovedných osôb je obmedzený skutočnosťou, že za dovozcov môžu byť považované len osoby usadené v Únii, čo vylučuje najmä Dreymoor a možno aj kapitána a posádku lode. V tomto prípade však prinajmenšom Triferto a Belor zostávajú ako možné zodpovedné osoby.

51. Agentúra ECHA vo svojom usmernení k registrácii navrhuje rozhodnúť o tom, kto je dovozcom, na základe okolností konkrétneho prípadu. Na základe toho formou príkladov určuje, kto by mal byť v určitých situáciách zodpovedný. V mnohých prípadoch sa za dovozcu má považovať konečný príjemca tovaru, t. j. ten, kto si objednal a zakúpil dovážanú látku, ale za určitých okolností aj osoba, ktorá dovoz organizuje.[10] Komisia a Belgicko sa na toto usmernenie odvolávajú vo svojich podaniach.

52. Agentúra ECHA však nie je oprávnená konkretizovať článok 3 bod 11 nariadenia REACH prostredníctvom záväzného výkladu, čo výslovne zdôrazňuje aj vo svojom usmernení.[11] Preto toto usmernenie nie je záväzné; môže však poskytnúť užitočný návod pre výklad neurčitého právneho pojmu, akým je *osoba zodpovedná za* dovoz. Preto sa zdá presvedčivé, že často by mal niesť primárnu zodpovednosť konečný príjemca dodávky, pretože má záujem na tom, aby sa dodávka doviezla do Únie. Bez jeho iniciatívy by sa dovoz látky zvyčajne neuskutočnil. Hoci takýto záujem má zvyčajne aj predávajúci, nie je kvalifikovaný ako zodpovedná osoba podľa článku 3 bodu 11 nariadenia REACH, ak – ako v tomto prípade – nemá sídlo v Únii.

53. Záujem kupujúceho o dovoz však nebráni tomu, aby namiesto príjemcu tovaru *prevzala* zodpovednosť iná osoba – v tomto prípade Belor – a stala sa tak dovozcom v zmysle článku 3 bodu 11 nariadenia REACH a vznikla jej povinnosť registrácie.

54. Na tento účel spravidla nemôže stačiť len vyhlásenie dokonca ani zmluva, pretože inak by hrozilo riziko obchádzania povinností dovozcu podľa nariadenia REACH. Predovšetkým je potrebné zabrániť tomu, aby skutočný dovozca látky rozdelil svoje dovezené množstvo medzi rôznych „fiktívnych dovozcov“, z ktorých každý zostáva pod prahom povinnosti registrácie alebo prahom pre rozsiahlejšie informácie. Je to preto, lebo podľa článku 6 ods. 1 sú povinní registrovať sa len dovozcovia, ktorí dovezú viac ako jednu tonu ročne, a podľa článku 12 sa registračné povinnosti zvyšujú pri väčších ročných množstvách na dovozcu (10, 100 alebo 1 000 ton).

55. Mimochodom, registrácia nie je len formalitou, ale vyžaduje si značné úsilie. Podľa článku 10 a rôznych príloh k nariadeniu REACH musí registrujúci predložiť značne rozsiahlu dokumentáciu o látke a správu o chemickej bezpečnosti. Okrem toho sa na neho po registrácii vzťahujú ďalšie informačné povinnosti podľa článku 22.

56. Účinné prevzatie zodpovednosti a registračnej povinnosti si preto vyžaduje prinajmenšom oprávnenú dôveru účastníkov dovozu, že osoba, ktorá preberá zodpovednosť, má potrebné vedomosti a zdroje na splnenie uvedených povinností. Títo účastníci, najmä osoba objednávajúca látku, nesmú tejto skutočnosti slepo dôverovať, ale musia pri výbere postupovať s náležitou starostlivosťou a pred dovozom získať aspoň dôkaz, že registrujúci skutočne zaregistroval množstvo látky v agentúre ECHA.

57. Ak však – ako v tomto prípade – osoba, ktorá prevzala zodpovednosť za dovoz, skutočne splnila povinnosti dovozcu, t. j. najmä zaregistrovala dodávku v agentúre ECHA a aj inak zohrala rozhodujúcu úlohu pri organizácii fyzického uvedenia dodávky do Únie, a ak neexistujú dôkazy o obchádzaní alebo porušení povinností podľa nariadenia REACH, potom sa zdá byť rozumné akceptovať prevzatie zodpovednosti. Na rozdiel od názoru Belgicka však nie je rozhodujúce, či sa toto prevzatie zakladá na zmluve s kupujúcim tovaru alebo na iných okolnostiach – v tomto prípade na dohode medzi spoločnosťami Dreymoor a Belor.

[10] Európska chemická agentúra, Usmernenie k registrácii, august 2021, verzia 4.0, s. 20.

[11] Pozri rozsudok z 13. júla 2023, Komisia/CK Telecoms UK Investments (C-376/20 P, EU:C:2023:561, bod 123).

58. V článku 8 nariadenia REACH sa dokonca výslovne stanovuje možnosť dohody so subjektom, ktorý nemá sídlo v Únii, pre osobitný prípad, a to keď výrobca látky so sídlom mimo Únie určí po vzájomnej dohode osobu so sídlom v Únii, ktorá bude ako jeho výhradný zástupca plniť povinnosti dovozcov. Dovozcovia tak majú byť oslobodení od registračnej povinnosti, keďže sa v tomto prípade považujú za následných užívateľov.

59. Ako Komisia uviedla aj na ústnom pojednávaní, tieto pravidlá o výhradnom zástupcovi nebránia prevzatiu registračnej povinnosti v iných prípadoch. Je pravda, že nariadenie neobsahuje ustanovenie porovnateľné s článkom 8 nariadenia REACH o tom, že účastníci dovozu sa môžu dohodnúť na tom, kto plní registračnú povinnosť. Keďže však nariadenie jasne nešpecifikuje osobu, ktorej sa táto povinnosť ukladá, ale zároveň predpokladá jedinú registráciu dovážaných množstiev látok, musí byť možné dohodnúť sa na tom, kto túto povinnosť prevezme.

60. Tento výklad článku 3 bodu 11 a článku 6 nariadenia REACH má aj tú výhodu, že sa vzťahuje aj na prípad, keď obchodná spoločnosť so sídlom mimo Únie, ako je napríklad Dreymoor, dováža do Únie určité množstvo látky vyrobenej iným výrobcom bez toho, aby už mala zákazníkov v Únii. V takom prípade by nikto nemohol zaregistrovať dodávku a dovoz by bol právne nemožný. Takáto obchodná spoločnosť by nebola výrobcom látky, a preto by nemohla vymenovať výhradného zástupcu podľa článku 8. Nemohla by ani sama zaregistrovať dodávku, ak nemá sídlo v Únii. A ak kupujúci ešte nie sú známi, nemôžu niesť ani zodpovednosť za dovoz. Na to, aby sa takýto dovoz povolil, musí byť preto možné, aby za dovoz prevzal zodpovednosť subjekt so sídlom v Únii.

61. Vo veci samej by takéto riešenie bolo potrebné prinajmenšom pre množstvá, ktoré Triferto kúpila až po dovoze, prípadne aj pre časť nákladu, konkrétne 2 000 ton, o ktorých umiestnení Súdny dvor nebol informovaný. Podľa odpovede na prvú časť druhej otázky totiž prinajmenšom množstvá, ktoré boli následne predané spoločnosti Triferto, boli dovezené ešte predtým, ako bol známy kupujúci.

62. Odpoveď na prvú otázku a druhú časť druhej otázky teda musí znieť tak, že kupujúci viac ako jednej tony látky dovezenej do Únie nie je povinný podľa článku 3 bodov 10 a 11 a článku 6 nariadenia REACH sám registrovať túto látku, ak iná osoba so sídlom v Únii prevzala zodpovednosť za dovoz látky a vykonala registráciu a ak neexistuje dôkaz o obchádzaní povinností týkajúcich sa registrácie látky.

V. Návrh

63. Navrhujem preto, aby Súdny dvor na návrh na začatie prejudiciálneho konania odpovedal takto:

1. Výnimka uvedená v článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií sa uplatňuje len vtedy, ak sa na príslušné látky vzťahuje jeden z osobitných colných režimov uvedených v tomto nariadení, a to dočasné uskladnenie [článok 5 body 11 a 17, ako aj články 144 až 152 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie], skladovanie v slobodnom pásme na účely spätného vývozu (článok 5 bod 14, ako aj články 243 až 249, ale nie článok 270 colného kódexu) alebo tranzit (články 226 až 236 colného kódexu) a nebudú tam upravené alebo spracované.

2. Kupujúci viac ako jednej tony látky dovezenej do Únie nie je povinný podľa článku 3 bodov 10 a 11 a článku 6 nariadenia č. 1907/2006 sám registrovať túto látku, ak iná osoba so sídlom v Únii prevzala zodpovednosť za dovoz látky a vykonala registráciu a ak neexistuje dôkaz o obchádzaní povinností týkajúcich sa registrácie látky.